

Van: Cathelijne Lupker
Telefoon: 0619295502

Uw kenmerk: 24bb002233
Ons kenmerk: M2404-1075 - 24bo005301

Onderwerp: Beantwoording SV Hersteloperatie
of herstelschandaal Wij willen grip op de
Rotterdamse herstel op van het
toeslagenschandaal

Datum: 4 juni 2024

Aan de gemeenteraad

Op 5 april 2024 stelde raadslid Sarah Reitema (PvdA) ons schriftelijke vragen over de "Hersteloperatie of herstelschandaal? Wij willen grip op de Rotterdamse herstel op van het toeslagenschandaal" (24bb002233).

Inleidend wordt gesteld:

"Door het toeslagenschandaal is vele ouders, hun gezinnen, kinderen, jongeren, ex-toeslagpartners en nabestaanden ernstig onrecht aangedaan. Veel gedupeerden ondervinden nog dagelijks de gevolgen van het toeslagenschandaal. Zij verdienen erkenning, begrip en ondersteuning. De hersteloperatie zou moeten bijdragen aan het herstellen van het aangedane onrecht, het realiseren van een frisse start en het herstellen van verloren vertrouwen in de overheid. Op 5 november 2022 is de Wet hersteloperatie toeslagen in werking getreden. Het herstelprogramma bestaat uit financiële compensatie, een schuldenaankpak en een brede ondersteuning op vijf leefgebieden. De gemeenten voert deze hersteloperatie namens het Rijk uit. Ook aan de gemeente Rotterdam is opdracht gegeven om de hersteloperatie voor Rotterdamse gedupeerden uit te voeren. Na ruim anderhalf jaar blijft het voor onze fractie lastig om hier goed zicht in te krijgen. Hoeveel gezinnen, en individuele gezinsleden, zijn inmiddels daadwerkelijk geholpen middels brede ondersteuning? Waar ondervindt de gemeente nog uitdagingen? Op dit moment vindt onze fractie dat de informatievoorziening over het uitgevoerde beleid tekortschiet. Daarom stellen wij de volgende vragen. Allereerst hebben wij behoefte aan meer gegevens inzake het plan van aanpak (hierna: PvA). Voor elke rechthebbende die toegang wenst tot brede ondersteuning wordt een PvA opgesteld. Het PvA is randvoorwaardelijk voor de inzet van dienstverlening door de gemeente. Echter, nog niet elk gedupeerd gezin heeft een PvA. Uit de Monitor Kinderopvangtoeslag blijkt dat er slechts 1.689 PvA zijn opgesteld voor maatschappelijke ondersteuning. In de monitor staat ook vermeld dat 530 gezinnen op een wachtlijst staan voor een wijkcoach toeslagen. 1 Terwijl Rotterdam 5.585 erkend gedupeerde gezinnen telt en 4.889 gezinnen die nog in afwachting zijn van erkenning. Een snelle berekening laat zien dat bijna 9000 (mogelijk) gedupeerde gezinnen nog geen PvA hebben".

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording.

Vraag 1:

Hoe verhoudt de wachtlijst van 530 gezinnen wachtend op een wijkcoach zich tot de bijna 9000 (mogelijk) gedupeerde gezinnen die geen PvA hebben?

Antwoord:

Niet alle Rotterdamse gedupeerden wensen hulp van de gemeente.

Aan de hand van lijstwerk van de uitvoeringsorganisatie herstel Toeslagen (UHT) zoekt de gemeente contact met (mogelijk) erkend gedupeerden in Rotterdam, die bij de UHT hebben aangegeven dat zij brede ondersteuning vanuit de gemeente wensen.

In de monitor Toeslagen staat opgenomen hoeveel Rotterdamse gedupeerden brede ondersteuning van de gemeente wensen te ontvangen. Dat is iets minder dan 50%. Er is dus geen directe relatie tussen de gezinnen op de wachtlijst en het aantal van 9.000 (mogelijk) gedupeerden die geen PvA hebben.

Vraag 2:

Kan de grootte van de wachtlijst van gedupeerde gezinnen zonder PvA met de raad gedeeld worden?

Antwoord:

Ja, op dit moment zijn er over heel Rotterdam 737 (mogelijk) erkend gedupeerden die wachten op brede ondersteuning vanuit de gemeente Rotterdam. Zij wensen, maar hebben op dit moment nog geen ondersteuning en hierdoor ook geen plan van aanpak.

Vraag 3:

In hoeverre is het mogelijk dat gedupeerden wel hulp van de gemeente krijgen maar geen PvA hebben?

Antwoord:

Niet alle (mogelijk) erkend gedupeerden die sinds 2021 brede ondersteuning hebben ontvangen, hebben een plan van aanpak. In de beginfase van het Herstel Toeslagen werd nog niet gewerkt met een plan van aanpak als basis. Een plan van aanpak was niet verplicht.

In september 2023 heeft een herstelactie plaatsgevonden. Doel van deze herstelactie was zorgdragen, dat iedere gedupeerde Rotterdammer, die op dat moment ondersteuning kreeg van een coach Toeslagen, voor 1 januari 2024 een plan van aanpak had.

De gemeente stuurt sinds begin 2024 consequent op een plan van aanpak voor iedere gedupeerde Rotterdammer, die ondersteuning wenst van de gemeente. In het plan staan per 5 leefgebieden doelen benoemd in het kader van een frisse nieuwe start en wat nodig is om belemmeringen weg te nemen. Streven is om het plan tussen gemeente en de gedupeerde binnen 8 weken vast te stellen en de uitvoering van het plan binnen termijn tussen 6 en 9 maanden af te ronden. Uitgangspunt is basis op orde van de vijf leefgebieden, die gericht zijn op de toekomst.

"Uit het VNG rapport met uitgangspunten voor brede ondersteuning valt op te maken dat zowel erkend gedupeerden als gedupeerden die reeds in afwachting van een beoordeling zijn, recht op een PvA hebben. In het rapport wordt de term (mogelijk) gedupeerde gebruikt en staat dat een PvA beëindigd kan worden wanneer blijkt uit de statusinformatie van het UHT dat een inwoner geen rechthebbende is".

Vraag 4:

Hebben mogelijk gedupeerden in Rotterdam ook recht op een PvA? Indien het antwoord nee is, waarom niet?

Antwoord:

De gemeente maakt geen onderscheid tussen mogelijk gedupeerde ouders en erkend gedupeerde ouders. Iedereen die ondersteuning ontvangt krijgt dus een plan van aanpak. Echter, op het moment dat UHT een negatieve uitspraak heeft gedaan over de erkenning, zal de dienstverlening in het reguliere proces worden ingepast.

“Rotterdam zou in de beginperiode van de hersteloperatie gebruik hebben gemaakt van een aangepaste procedure waarbij versneld hulp mag worden ingezet volgens het Rijk”.

Vraag 5:

Kan het college hier meer informatie over delen?

Antwoord:

In de beginperiode was sprake van zogeheten mandatering vanuit de Belastingdienst aan gemeenten. Dit was een aangepaste procedure vanuit het Rijk, welke voor elke gemeente van toepassing was. Op basis van deze mandatering ontvingen gemeenten vanuit de Belastingdienst contactgegevens van elke nieuwe (mogelijke) gedupeerde van het Toeslagenschandaal. Deze informatie heeft versnelling gebracht in het contact leggen met de ouders. Aansluitend is in 2022 de Herstelwet Toeslagen ingevoerd. In deze wet is het kader vastgesteld waarbinnen de gemeenten nu de ondersteuning aan gedupeerden bieden. Dit betreft een toekomstgerichte ondersteuning op de vijf leefgebieden, waarbij het realiseren van een frisse start het uitgangspunt is. De financiële en of materiele compensatie van het verleden is de verantwoordelijkheid van UHT.

“Aangegeven is dat de versnelde hulp, waarvoor een voorlopige analyse de basis is, omgezet zal worden naar een PvA”.

Vraag 6:

Kan hier een tijdlijn voor geschetst worden?

Antwoord:

In de eerste gesprekken met de gedupeerden wordt vastgesteld welke hulpvragen er zijn. Binnen 8 weken nadat de ondersteuning is opgestart, wordt het plan van aanpak opgesteld. Een plan van aanpak wordt altijd in gezamenlijkheid opgesteld tussen de gemeente en de gedupeerden. Het uiteindelijke plan van aanpak wordt voor akkoord aan de gedupeerden aangeboden.

“Het toekennen van voorzieningen in een PvA is een besluit waartegen de Rotterdammer bezwaar kan maken. Uit de stad krijgen wij te horen dat dit niet voor iedere gedupeerde duidelijk is. Ons hebben zelfs signalen bereikt dat de uitvoering van de hersteloperatie niet altijd goed verloopt en dat de Rotterdammers soms geen inspraak hebben. En dat terwijl een PvA juist altijd in samenspraak met de (mogelijk) gedupeerde opgesteld dient te worden”.

Vraag 7:

Wordt, bij het opstellen van een PvA en het omzetten van een voorlopige analyse naar een PvA, met de gedupeerde standaard gesproken over de mogelijkheid tot bezwaar?

Antwoord:

Nee, hier wordt niet standaard over gesproken met de gedupeerde, maar bij alle (nieuwe) op te stellen PvA's wordt een bezwaarclausule toegevoegd. Hierdoor is de gedupeerde op de hoogte van het feit dat men een bezwaarschrift kan indienen tegen het PvA. Vanwege het feit dat we in gezamenlijkheid het plan van aanpak opstellen, streven we ernaar de bezwaren tot het minimum te beperken.

Vraag 8:

Wordt, bij het opstellen van een PvA en het omzetten van een voorlopige analyse naar een PvA, standaard aangegeven dat de gedupeerde inspraak heeft in de hersteloperatie?

Antwoord:

Ja, we stellen in gezamenlijkheid met de ouders het plan van aanpak op. Ouders hebben grote invloed op de inhoud van het plan van aanpak, het gaat immers om het hervinden van eigen regie. Gedupeerden ontvangen het plan van aanpak nadat het is opgesteld. Als zij akkoord zijn kunnen ze deze (vrijwillig) ondertekenen. Als gedupeerden het idee hebben dat niet alle doelen goed omschreven staan, dan gaan we daar met de ouder over in gesprek.

Vraag 9:

Indien het antwoord nee is: kan dergelijke informatieverstrekking door de Wijkcoaches verplicht worden gesteld?

Antwoord:

NVT

Vraag 10:

Hoeveel bezwaren zijn sinds de start van de hersteloperatie ingediend door Rotterdamse gedupeerden?

Antwoord:

Dit zijn zeven bezwaren, waarvan twee zijn afgerond met een beslissing op bezwaar en nog vijf bezwaarzaken die lopen.

"Ons bereiken verscheidene signalen dat de hersteloperatie vanuit de gemeente Rotterdam niet goed verloopt. We moeten voorkomen dat de hersteloperatie een herstelschandaal wordt".

Vraag 11:

Is het college het met ons eens, dat uitvoering en beleid hier mogelijk van elkaar verschillen? En wat gaat het college hieraan doen?

Antwoord:

Wij herkennen ons niet in dit beeld. De afgelopen 2 jaar is geïnvesteerd om de ondersteuning aan ouders en kinderen te verbeteren en dit blijven we doen. Dit wordt samen met verschillende stedelijke organisaties, ervaringsdeskundigen, uitvoerende professionals, ORR en ook op landelijk niveau (VNG, UHT) gedaan. Individuele casussen die vastlopen, worden besproken met de gedupeerde ouder, coach en teammanager. Dit gesprek heeft als doel om te komen tot een passende oplossing.

Het is van belang dat de verwachtingen en aannames van gedupeerde ouders overeenkomen met de opdracht van het Rijk.

Vraag 12:

Waar kunnen Rotterdammers nu terecht als ze het niet eens zijn over de uitvoering door de gemeente in de hersteloperatie (dus ook Rotterdammers die geen PvA hebben en formeel geen bezwaar kunnen aantekenen)?

Antwoord:

Als gedupeerden het niet eens zijn met (de uitvoering van) het plan van aanpak voeren we hier samen met de ouders het gesprek over. We proberen er altijd samen uit te komen, zonder een juridische procedure. Als de ouder het vervolgens alsnog niet eens is met de inhoud van het plan van aanpak, dan kunnen zij binnen 6 weken na ontvangst van het plan van aanpak een bezwaarschrift indienen tegen het plan van aanpak. Naast de bezwaarprocedure hebben we ook de reguliere klachtenprocedure binnen de gemeente en daarnaast kan de gedupeerde met zijn of haar klacht ook terecht bij de ORR. Uitgangspunt in alle fases van de ondersteuning is dat in goed onderling overleg tot een passende oplossing moet worden gekomen.

“Ook heeft onze fractie vragen over de hulp die de gemeente verleent aan de jongeren van het toeslagenschandaal. Het is bekend dat (inmiddels meerderjarige of uitwonende) jongeren vaak tussen wal en schip vallen van regelingen voor het toeslagenschandaal. Lang was dit het geval met de pauzeknop voor schulden. Inmiddels is schuldenrust, middels maatwerk binnen de kindregeling, wel mogelijk voor jongeren ouder dan 18 jaar onder een aantal voorwaarden.³ Er zijn echter geen cijfers beschikbaar die aantonen hoeveel Rotterdamse jongeren gebruik hebben gemaakt van dit maatwerk, ondanks het herhaaldelijk vragen door onze fractie”.

Vraag 13:

Hoeveel jongeren hebben in 2023 gebruik gemaakt van dit maatwerk?

Antwoord:

Ruim 800 Rotterdamse jongeren hebben zich vanaf november 2022 gemeld bij het Informatiepunt Toeslagen010 in het kader van de Kindregeling. Daarvan zijn er ruim 650 doorverwezen voor gerichte ondersteuning, waarvan zeker 100 direct naar het Expertise Team Financiën vanwege hun financiële hulpvraag en mogelijke schulden.

“Schuldenrust geldt alleen voor saneerbare schulden. Er zijn ook Rotterdamse jongeren die informele en niet-saneerbare schulden hebben”.

Vraag 14:

Hoeveel jongeren hebben na de beëindiging van hun traject nog (niet saneerbare of informele) schulden?

Antwoord:

Deze informatie wordt niet bijgehouden.

Vraag 15:
Wat doet de gemeente exact voor deze jongeren?

Antwoord:

De brede ondersteuning aan jongeren is maatwerk, evenals aan de ouders. Het doel is om de jongeren een duwtje in de rug te geven naar de toekomst en waar nodig kunnen belemmeringen, in samenspraak met de jongere, opgelost worden. Daarbij gaat het om belemmeringen die op eigen kracht onoverkomelijk zijn en die ervoor zorgen dat de jongere niet of nauwelijks vorm aan hun toekomst kunnen geven. Hierbij kan worden gedacht aan het mogelijk maken om een opleiding te volgen door collegegeld en/of boeken te financieren. Ook kan worden gedacht aan psychische ondersteuning om hetgeen te verwerken wat is gebeurd.

Echter ook hier geldt, ondersteuning vanuit de gemeente is in het kader van de basis op orde binnen de vijf leefgebieden. Deze ondersteuning is niet onuitputtelijk en vooral gericht op zelfstandig je leven en toekomst vormgeven, dit is namelijk het uitgangspunt; een frisse start realiseren.

Vraag 16:
Bij welke gemeentelijke locaties kunnen jongeren met schulden door het toeslagenschandaal terecht?

Antwoord:

Jongeren kunnen zich melden bij het Informatiepunt Toeslagen010. Daar worden zij gekoppeld aan trajectbegeleiders van het Expertiseteam Financiën die hen helpen om de schulden in beeld te brengen. Jongeren die onder de kindregeling vallen en problematische schulden hebben, kunnen daarnaast aanspraak maken op het aanvullende schuldenaanbod vanuit het Ministerie van Financiën.

Vraag 17:
In hoeverre hebben recente beleidskeuzes omtrent het Jongerenperspectieffonds invloed op het aanbod van gemeentelijke hulp richting Rotterdamse jongeren met schulden?

Antwoord:

Het aanvullende schuldenaanbod voor jongeren staat los van het Jeugdperspectieffonds. Beleidskeuzes omtrent het Jeugdperspectieffonds hebben geen invloed op het aanbod van de gemeentelijke hulp richting Rotterdamse jongeren met schulden.

Vraag 18:
Wat doet de gemeente Rotterdam nog meer voor (inmiddels meerjarige of uitwonende) toeslagenjongeren met schulden?

Antwoord:

Toeslagenjongeren kunnen evenals hun ouders brede ondersteuning krijgen op de vijf leefgebieden. Een jongere kan zich hiervoor melden bij het Informatiepunt Toeslagen010. De jongere krijgt een wijkcoach toeslagen toegewezen of een jongerencoach, die samen met de jongeren gaat kijken welke hulp het meest passend is om een nieuwe start te maken. Daartoe worden afspraken gemaakt op basis van een plan van aanpak. Om de doelen uit het plan van aanpak te realiseren, kan de gemeente ondersteunend daaraan

spullen of middelen verstrekken. Soms is andere hulp meer passend, denk hierbij aan psychische ondersteuning.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

A. Aboutaleb